

NIBIO

NORWEGIAN INSTITUTE OF
BIOECONOMY RESEARCH

Varsling av fare for angrep og tidspunkt for tiltak mot skadedyr når plantevernmiddel forsvinn

Gunnhild Jaastad og Nina Trandem, Norske fruktdagar 24.01.2025

Foto: Gunnhild Jaastad

Varsling

- Risiko for angrep
- Tidspunkt for tiltak

Forutsetning for å utvikla/bruka varslingsmodell:

- Kjenna livssyklus til skadedyret
- Kjennskap til korleis klima, omgjevnader osv påverkar livssyklus
- Kjenna korleis eit tiltak fungerer
- Ha eit tiltak å setja inn

Eksempel 1: Rognébærmøll (*Argyresthia conjugella*)

VÅR

Kor mange klasar? (telje på dei same trea som haust)

Nok eggleggingsstader i rogn? JA/NEI/KANSKJE

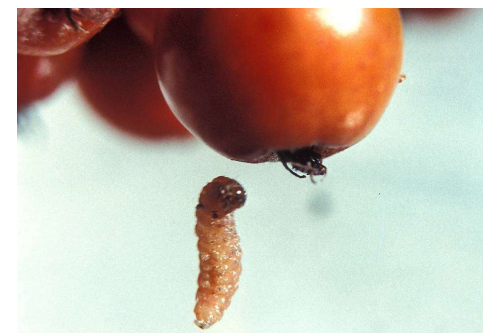
Forventa antal møll

ROGNEBÆRMØLLVARSLING

HAUST

Kor mange klasar? (telje på 20 tre per stasjon)

Kor stort angrep i rogn? (1000-bærprøve)

Kor mange friske larver? (restprøve)

<https://www.vips-landbruk.no/applefruitmoth/>

Varsle rett tid for tiltak:

Full blom rogn

VINTER

puppe

174 dg **start** klekking vaksne

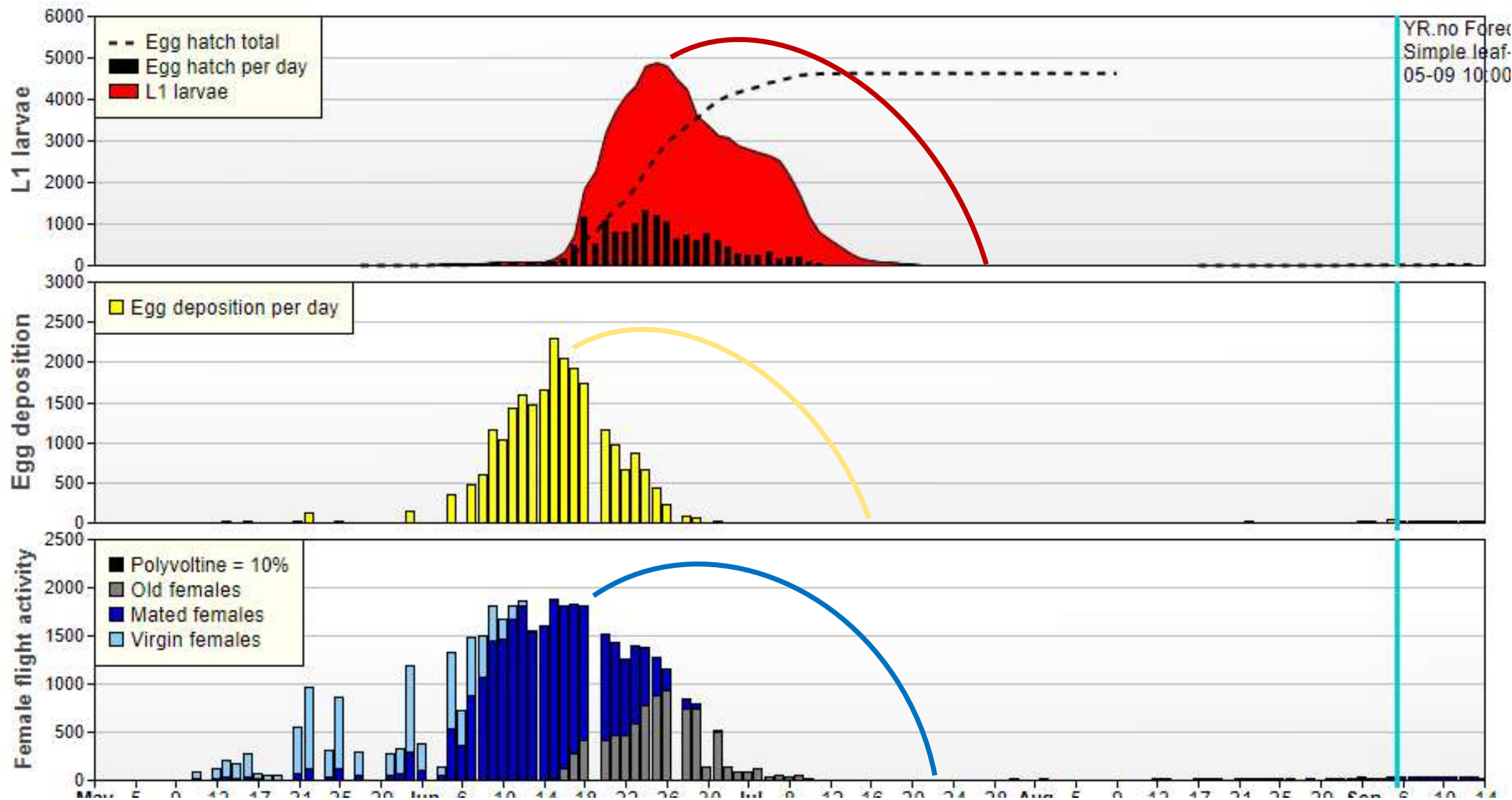
Foto: Sverre Kobro, Erling Fløistad,
Gunnhild Jaastad, norskved.no

320 dg **start** egglegging

556 dg **start** klekking larve

Eksempel 2: Raudfottega (*Pentatoma rufipes*)

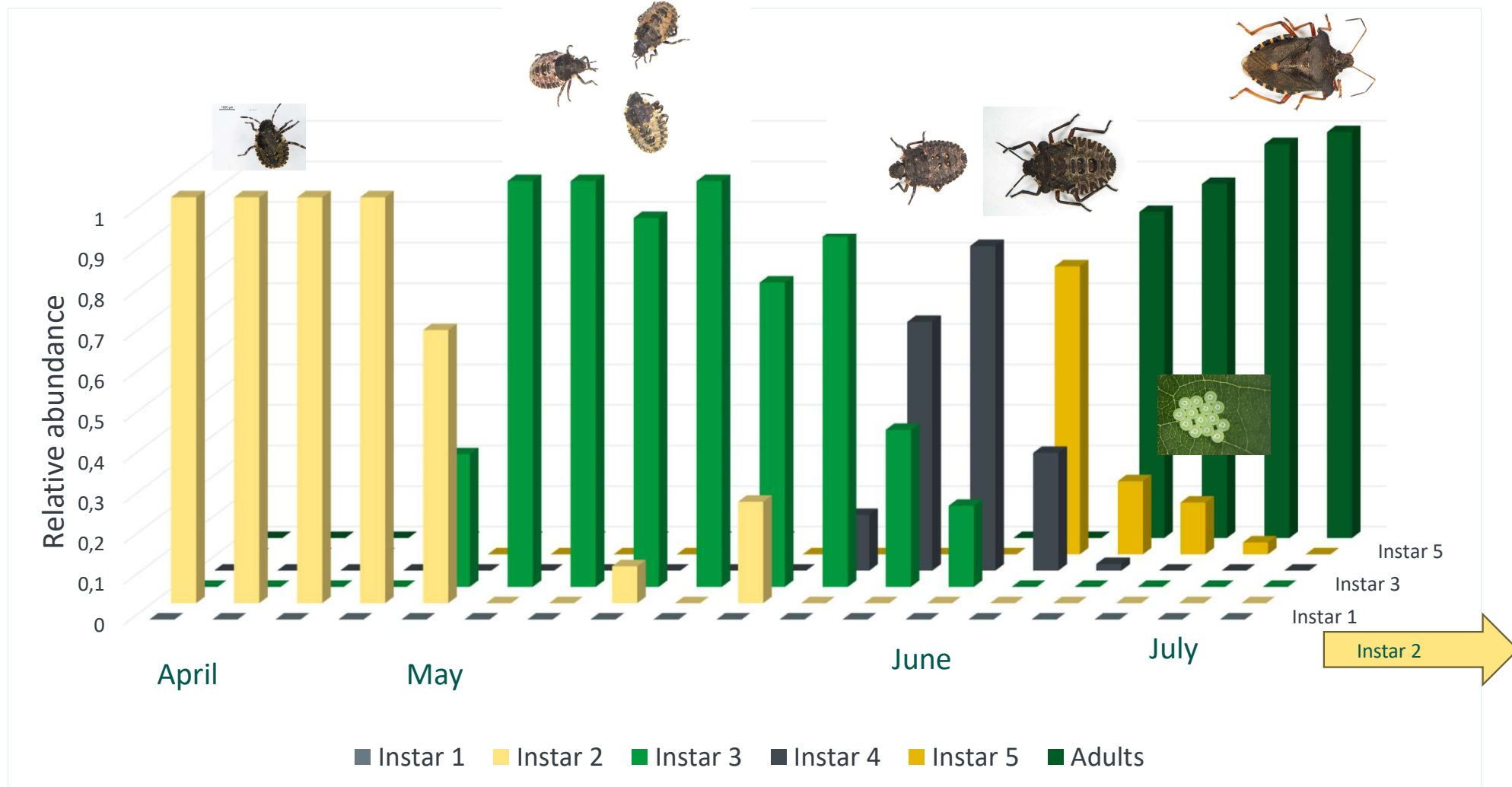

Photo: Noreen Oduor, Andrea Podavkova

Varsla JA/NEI:

- Samanheng populasjon av teger og skade på frukt
- Bankeprøve og skadeterskel? Haust eller vår?
- Fangst av vaksne og skadeterskel?

Varsla rett tid for tiltak:

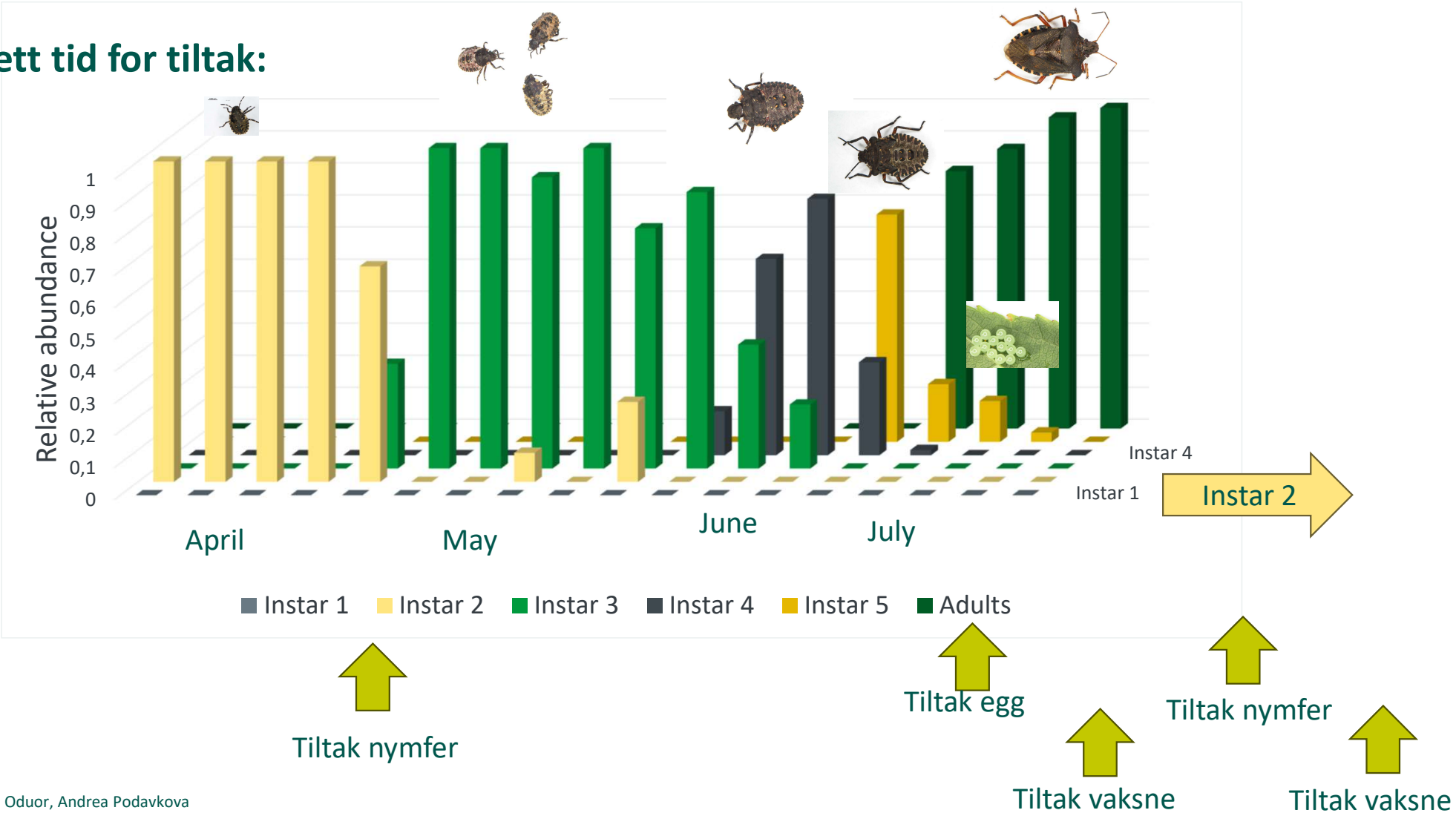

Photo: Noreen Oduor, Andrea Podavkova

Oppsummering – varsel utan tradisjonelle plantevernmidde:

- Kunnskap om livssyklus og biologi
- Kunnskap om samanheng talet insekt og skade
- Kunnskap om korleis tiltak fungerer

Nytt prosjekt: MakkFrieEple – Alternative tiltak mot rognebærmøll

- 2025-2028
- Finansiering NFR og Bærekraftfondet (Bondelaget og Gjensidige)
- Hardanger fjordfrukt, fruktpakkeria, produsentar, BAMA, GH, GPS, NIBIO, NLR, Jordbruksverket
- 1) Livssyklus, innflyging, egglegging
- 2) Temperatur, blomeknopp utvikling, modell KI (gamle og nye data)
- 3) Fysisk barriere – insektnett
- 4) Plantebarriere – meir attraktive for egglegging?
- 5) Alternative preparat

Takk for meg!

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

NIBIO_no

NIBIO.no

NIBIO_no

www.nibio.no

